

Han passat sis anys des que Josep Puigneró es va fer famós no per presidir una de les empreses tèxtils més importants de l'estat espanyol, Tejidos e Hilados Puigneró —que actualment està negociant el tercer expedient de regulació de la seua història—, sinó per ser el primer empresari condemnat a l'estat per delictes ecològics. La condemna de Puigneró es va interpretar en aquell moment com una advertència a les empreses que no tingueren en compte els efectes nocius que la seua activitat podia produir en el medi, però els resultats no han estat els desitjats. Sense anar més lluny, aquest 2003 va començar amb la notícia de vessaments tòxics al riu Onyar (per Girona), que van provocar la mort de 2.000 peixos. La Generalitat de Catalunya ja ha informat que s'estan investigant cinc empreses i que els informes elaborats sobre el cas evidencien clars indicis de delictes ecològics. Desgraciadament, no és un cas aïllat.

“La Unió Europea reclama a les empreses que facen front a la seua responsabilitat ambiental i pressiona legalment.

Ara bé, les exigències s'han de generalitzar. Encara avui dia a l'estat espanyol el grau d'aplicació de la normativa ambiental difereix notablement entre les diverses comunitats”

Responsabilitat ambiental

La indústria genera més de 7 milions de tones de residus anuals als Països Catalans i no més una petita part d'aquests rep actualment un tractament adequat. La normativa ha avançat força a àmbit europeu, però sovint no existeixen els mecanismes per posar-la en pràctica o senzillament se n'ajorna l'entrada en vigor, la qual cosa endarrereix la inevitable modernització dels processos productius a què s'haurà de fer front tard o d'hora i, és clar, a les inversions que això comporta. Els empresaris es queixen dels costos que implica una correcta gestió mediambiental i, en canvi, són pocs encara els que ho aprofiten per millorar la seua posició en el mercat. El client, certament, encara no ho reclama massivament, però això canviarà. No es tracta d'abusar de les etiquetes, però sí que cal avançar molt encara en màrqueting ecològic, en la recerca i el desenvolupament de materials menys contaminants i, en definitiva, en solucions concretes per eliminar o aprofitar els residus industrials. Ara bé, aquest és un joc a dues bandes. Si l'administració no disposa de les infraestructures necessàries per garantir una correcta gestió d'aquests residus, l'esforç es queda en no-res.

La premissa “qui contamina paga” s'ha demostrat insuficient per impulsar la consciència ambiental dels empresaris, però la normativa s'estreny. L'empresari que contamina no sols haurà de fer front a sancions, sinó que fins pot veure com la concessió de llicències de nova activitat s'alenteixen. Per tant, fer front a la responsabilitat ambiental condicionarà cada dia més l'activitat de les nostres empreses. Però també és cert que cal que les exigències ambientals es generalitzen, per evitar pèrdues econòmiques als empresaris ja compromesos amb l'entorn. Encara avui dia, el grau d'aplicació de la normativa difereix notablement entre les pròpies comunitats autònomes de l'estat espanyol. Catalunya, per exemple, es troba entre els alumnes avantatjats, un fet que ha tingut uns costos per a l'empresarial en termes de competitivitat, ja que ha hagut de seguir competint amb empreses que, gràcies a la laxitud dels seus governants, han pogut ajornar les inversions en millores ambientals. Una situació injusta que s'ha de resoldre. La cursa per aconseguir un teixit empresarial més responsable amb l'entorn encara té molt camí per a recórrer, però ja no hi ha marxa enrere.

Coordinació: Bàrbara Amorós.

Assessors editorials: Pere Anrubia, Jordi Cuenca.

Col·laboradors: Gemma Aguilera, Alexandre Carbó, Joan Celià, Martí Crespo, Rafa Gil, Maria Josep Picó, Jordi Play.